

עד חצות

ד. פסחים קכ:

מתני'

ר' יוסי אומר *נתנמנמו יאכלו נרדמו לא יאכלו הפסח אחר חצות מטמא את הידים *הפגול והנותר מטמאין את הידים: גמ'

מאימתי

ג. שו"ת הרשב"א | ח"א, סימן רע"ו

שאלת הא דגרסינן בפרק קמא דשמיטת מולין גבי כמשפט² דיום מצויס לוותו³ נפקא סלקא דעתך אמנא הני מילי מטאת העוף אלז עולת העוף אימר לא קא משמע לן. וקשיא לי מאי אולמא דמטאת העוף דמילין מצויס לוותו טפי מעולת העוף, ורזו למך לי דלא ילפינן למד מלמד בקדשים⁴ ולא ידענא מאי קאמרי.

תשובה גס אנכי לא ידעתי ואס הקושיא קושיא דצריהס לא יעלו ארוכה לה. אלא שהקושיא אינה דגירסא משושת נודמנה לך ואכן הכי גרסינן דיום מצויס לוותו נפקא כדי נסבא, כלומר כלל הקרנות כתב דיום לוותו להקריב דאלמא דין מטאת צמה דין מטאת העוף ועולת העוף וכן כלל הקרנות מהתם נפקא דכולהו דיום ולא צלילה, ופריק אין הכי נמי ומאי דקמני מה מטאת צמה דיום כדי נסבא ואין העיקר אלא מה מטאת צמין, וכן הגירסא בכל ספרינו, ורש"י ז"ל⁵ זה לשוני מצויס לוותו נפקא למה לי למילפא מהמטאת צמה הא צוללה וכל הקרנות צממע עד כאן לזון הכי ז"ל.

הבשר בלילה הזה רבי אלעזר בן עזריה אומר נאמר כאן בלילה הזה ונאמר להלן² ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה מה להלן עד חצות *אף כאן עד חצות אומר ר' עקיבא והלא כבר נאמר³ בחפון² עד שעת חפון א"כ מה תלמוד לומר בלילה יכול היא נאכל בקדשים ביום תלמוד לומר בלילה בלילה הוא נאכל ולא ביום בשלמא לר' אלעזר בן עזריה דאית ליה גזירה שוה אצטריך למכתב ליה הזה אלא לר' עקיבא האי הזה מאי עביד ליה למעוטי לילה אחר הוא דאתא סד"א הואיל ופסח קדשים קלים ושלמים קדשים קלים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף פסח נאכל שתי לילות במקום ב' ימים ויהא נאכל⁴ ליל לילות ויום אחד קמ"ו בלילה הזה בלילה הזה הוא נאכל ואינו נאכל בלילה אחר ור' אלעזר בן עזריה⁵ מלא תותירו עד בקר נפקא ורבי עקיבא אי מהתם הזה אמנא מאי בקר בקר שני ורבי אלעזר אמר לך כל בקר בקר ראשון הוא. והני תנאי כתיב תנאי *דתניא⁶ שם תזבח את הפסח בערב כבוא השמש מועד צאתך ממצרים ר' אלעזר אומר בערב אתה זוכה וכבוא השמש אתה אוכל ומועד צאתך ממצרים אתה שורף רבי יהושע אומר בערב אתה זוכה כבוא השמש אתה אוכל ועד מתי אתה אוכל והולך עד מועד צאתך ממצרים

(ד) ר"ה ר"א
בן יצחק

שיבת כרם ביבנה

ה. זבחים קטז.

אמר רב

והכל קרבו עולות עולות אין שלמים לא והא כתיב² וזבחו זבחים שלמים לה' פרים אלא אימא³ רב קרבו עולות *ושלמים והתניא

אבל שלמים לא כ"א עולות עולות אין שלמים לא כמ"ד לא קרבו שלמים * בני נח דאיתמר ר"א ור' יוסי בר חנינא חד אמר קרבו [שלמים י בני נח] וחד אמר לא קרבו מ"ט דמ"ד קרבו שלמים בני נח דכתיב⁴ והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן איזהו דבר שחלבו קרב לגבי מזבח ואין כולו קרב לגבי מזבח הוי אומר זה שלמים מ"ט דמ"ד לא קרבו * דכתיב⁵ עורי צפון ובואי תימן * תתנער אומה שמעשיה בצפון ותבוא אומה שמעשיה בצפון ובררו ומר נמי הכתיב ומחלביהן⁶ משמניהן [דירדהו] ומר נמי הכתיב עורי צפון [ההוא] בקיבוץ גלויות הוא דכתיב והא כתיב⁷ ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו זבחים לאכילה ועולות להקריבה והא כתיב⁸ ויקח יתרו * [חותן משה] עולה וזבחים ההוא לאחר מתן תורה הוא דכתיב הניחא * למ"ד [יתרו] אחר מתן תורה היה אלא למ"ד [יתרו] קודם מתן תורה היה מאי איכא למימר דאיתמר⁹ בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי חד אמר יתרו קודם מתן תורה היה וחד אמר יתרו אחר מתן תורה היה למ"ד יתרו קודם מתן תורה היה קסבר שלמים הקריבו בני נח כתנאי * וישמע יתרו כהן מדין מה שמועה שמע וכו' ונתגיד ר' יהושע אומר מלחמת עמלק שמע¹⁰ שהרי¹¹ כתיב בצדו¹² ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב ר"א המודעי אומר מתן תורה שמע [וכאן] שכשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל [מלכי] עובדי כוכבים אחותן רעדה בהיכליהן ואמרו שירה שנאמר¹³ ובהיכלו כולו אומר כבוד נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו שמו מבול בא לעולם¹⁴ [אמר להם] למבול ישב [אמר להם] וישב ה' מולך לעולם¹⁵ כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם¹⁶ אמרו לו מביא מביא אבל מקול של אש מביא שנא' * כי [הנה] באש ה' נשפט אחר להן כבר נשבע שאינו¹⁷ משחית כל בשר ומה קול ההמון הזה ששמענו אמר להם חמירה טוביה יש לו בבית גזוז שהיתה גזוזה אצלו * מתקע¹⁸ דרורות קודם שנברא העולם וביקש ליתנה לבניו שנאמר¹⁹ ה' עוז לעמו יתן * [מדר] פתחו כולם ואמרו²⁰ ה' יברך את עמו בשלום * ר"א אומר קריעת ים סוף שמע וכו' שנא' * ויהי כשמוע כל מלכי האמורי ואף רחב הזונה אמרה לשלוחי יהושע²¹ כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מאי שנא התם²² דאמר²³ [צ"ה] ולא היה בם עוד רוח

שעת חפון. שחפון ללמא והיינו עמוד השחר דכתיב לא תלוא אש מפסח ציתו עד בקר [שחפון י]: יבול יהא נאכל. כשאר קדשים ביום שחיתו דבר אודה שאף היא זמן אכילה יום א' ואוכל והולך כל יום שחיתו והלילה עד הנקר (ב) דין מודה דכתיב דיום קרבו יאכל [ויקרא] * מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד. שניתיים דכתיב דיום זבחם יאכל וממחרת (ס) אף פסח נמי הולא ואינו נאכל אלא צלילה טוקס שני לילות במקום שני ימים דשלמים ויהא נאכל בשני לילות ויום א' לא שאלנו דיום אלא שיהא שהות זמן שלא יפסל בלילה בשביל הממנה היום ויאלנו צלילה השעת (ג) קמ"ל: שם תזבח את הפסח בערב כבא השמש מועד צאתך ממצרים. הכי לך שלשה זמנים שאינם שום. בערב כי יענו ללוי ערב הייט לאחר הלוח שנסחלקה חמה מראש כל אדם ונעמה למערה. כבא השמש משפחה. מועד צאתך ממצרים צבקר. כיצד יתקיימו כולם. בערב לזמן שחיתו. כבא השמש התחלת זמן אכילה. מועד צאתך זמן שחיתו כלומר צבקר הוא נעשה נותר שהגיע זמן שחיתו אלא לפי שאין שורפין קדשים דיום טוב * ממחין לו עד בקר שני: עד מתי אתה אוכל. הייט כר"ע אלז לתנא קמא עד חצות לילה הוי זמן אכילה ומו לא דאי לא מאי בינייהו:

